

O razglašenju

Govor 38

1. Kristus se rodi: slavite ga! Kristus prihaja iz nebes: pojdite mu naproti! Kristus je na zemlji: dvignite se v višavo! »Pojte Gospodu, vsa zemlja!« in da povežem oboje, bom rekel: »Veselijo naj se nebesa in zemlja naj se raduje!« zaradi njega, ki je nebeški, pa je potem postal zemeljski. Kristus se je učlovečil: »Vriskajte s trepetom« in od veselja. S trepetom zaradi svojih grehov, od veselja zaradi svojega upanja. Kristus se rodi iz Device: živite deviško, žene, da postanete Kristusove matere! Kdo ne bi častil njega, ki je »od začetka«? Kdo ne bi slavil njega, ki je »poslednji«?

2. Znova se razblinja tema, znova se vrača luč, znova je Egipt kaznovan s temo, znova je Izrael razsvetljen s stebrom luči. Ljudstvo, »ki je sedelo v temi« nevednosti, naj ugleda veliko luč spoznanja. »Staro je prešlo, glejte, vse se je prenovilo.« Črka je oslabela, duh je prevladal, sence se razblinjajo, prihaja resnica. Zbira se Melkizedek, on, ki je brez matere, se rodi brez očeta; brez matere je bil prej, brez očeta se je rodil kasneje. Naravni zakoni so odpravljeni. Gornji svet se izpopolni. Kristus to ukazuje, ne upirajmo se mu. »Vsa ljudstva, ploskajte,« ker dete nam je rojeno, sin nam je dan, ki ima oblast na svojih ramah – dejansko si je naložil križ na rame – in imenuje se »angel velikega sveta«, to je Očetovega sveta. Janez, zakriči: »Pripravite pot Gospodu.« Naglas bom oznanjal moč tega dne: On, ki je brez mesa, je postal meso, Beseda si privzame otipljivost. On, ki je neviden, postane viden; Njega, ki je neotpljiv, se dotaknejo. On, ki je brez časa, ima začetek, Božji Sin postane Sin človekov, »Jezus Kristus, včeraj in danes, isti tudi na veke.« Pa naj se Judje pohujšujejo, naj se Grki posmehujejo, naj heretike zaboli jezik. Verovali bodo, ko ga bodo videli, da gre ponovno v nebo; če pa tudi tedaj ne bodo verovali, bodo, ko bo prišel iz nebes, da sede k sodbi.

3. Toda to se bo zgodilo kasneje. Zdaj je praznik razglašenja ali rojstva. Lahko ga poimenujemo na en ali na drug način, ker se oba izraza nanašata na isti dogodek. Bog se je namreč razglasil ljudem s svojim rojstvom. Po eno strani je in je vedno in prihaja od Njega, ki je vedno, je nad vsemi rečmi in vsemi besedami/razlogi; po drugi strani pa se je rodil zaradi nas, da bi nam On, ki nam je dal obstoj, podelil tudi krepostno bivanje; ali bolje, da bi nas privedel znova k sebi prek učlovečenja, saj smo zaradi zla padli od dobrega. Tako se ime razglašenja uporablja, ker se je pokazal, ime rojstva pa, ker se je rodil.

4. To je naš praznik, ki ga danes obhajamo: Božji prihod med ljudi, da bi mi šli proti Bogu ali se povzpeli k njemu – to je nedvomno najustreznejši način, da se izrazimo; da odložimo starega človeka in oblečemo novega in, kakor smo umrli v Adamu, tako živimo v Kristusu, tako da se rodimo s Kristusom in smo z njim križani, pokopani ter vstanemo. Potrebno je namreč, da se podvržem temu preobratu: to je, kakor so v začetno srečno stanje pridrle bolečine, tako se v sedanje bolečine vrnejo lepše stvari. »Kjer se je namreč pomnožil greh, tam se je še bolj pomnožila milost.« Če nas je obsodilo to, da smo jedli z drevesa, koliko bolj nas bo opravičilo Kristusovo trpljenje? Praznujmo torej, ko prihaja znova ta dan, a ne kot posvetni praznik, ampak kot Božji dan, ne po pravilih tega sveta, ampak po nadzemeljskih. Ne obhajajmo svojega praznika, ampak praznik njega, ki je naš, njega, ki je naš Gospod. Ne spominjajmo se dogodkov svoje bolezn, ampak svojega ozdravljenja, ne svojega stvarjenja, ampak svoje preustvaritve.

5. In kako se bo to zgodilo? Ne krasimo preddverij hiš z venci, ne organizirajmo plesov, ne lepšajmo ulic, ne razmišljajmo, kakšne zabave bomo pripravili za oči, kako bomo očarali z lepimi zvoki svoja ušesa, ne dražimo svojega vonja z opojnimi dišavami, ne prešuštvujmo z okusom, ne naslajajmo se z dotiki. Vse te ceste vodijo k pregrehi, tukaj lahko vstopa greh. <...> Ne cenimo vinske cvetice, izbrane kuhinje, dragocenosti mazil. Naj nam zemlja in morje ne nudita v dar svojega plemenitega blata. <...>

6. Pustimo vse te reči Grkom, grškemu udobju in grškim praznikom! Oni imajo za bogove bitja, ki jim ugaja vonj žrtev in torej častijo božanstva s trebuhom, zlobni izdelovalci bogov, uvedeni in uvajalci zlobnih duhov. Mi pa, ki častimo Besedo, če naj se naslajamo nad čim, se bomo naslajali nad Besedo, nad Božjo postavo in razlagami, zlasti tistimi, iz katerih prihaja pomen današnjega praznika, da bo tudi zabava v skladu z njim in ne bo tuja njemu, ki nas je tukaj zbral.

Ali pa hočete, da jaz – ker vam pač danes prav jaz nudim gostijo – ponudim, plemeniti gostje, govor na to temo, obilen in bogat, kolikor je le mogoče? Tako boste videli, kako lahko tujec nahrani domačine, kako zna kmet nahraniti meščane; tisti, ki udobja ne pozna, tiste, ki živijo v udobju; tisti, ki je ubog in brez strehe, tiste, ki sijejo od bogastva.

Začel bom prav s tem: vi pa očistite svojega duha, prosim, očistite svoj sluh in svoje misli, vi, ki se naslajate ob tem, kajti gre za Boga in ta govor bo božanski. Tako boste odšli od tod, ko se boste resnično naužili stvari, ki ne minejo. Moj govor bo dovolj zgoščen, obenem pa kratek, da ne bo zoprn, ker bi bil nezadosten, in ne bo nadležn, ker bi bil preobiln.

< ... >

18. Samo eno v zvezi s Kristusovim rojstvom je treba sovražiti: pokol otrok, ki ga je zaukazal Herod; ali raje: spoštuj tudi to žrtev Kristusovih vrstnikov, žrtev namesto nove Žrtve. Če se Kristus zateče v Egipt, rad beži z njim. Lepo je bežati s Kristusom, ko ga preganjajo. Če se zadrži v Egiptu, ga ti pokliči iz Egipta, čeprav ga tam dostojno častijo. Ne da bi si zaslužil grajo, prehodi vsa Kristusova leta in njegove vrline, kolikor si Kristusov učenec. Očisti se, daj se obrezati, odvrzi ovoj, ki si ga imel pri rojstvu. Potem uči v templju, naženi iz njega pregrešne prodajalce, prenesi kamnanje, če je treba; pobegni boš tistim, ki te kamnajo, vem, in boš šel sredi med njimi, ne da bi opazili, kakor Bog; dejansko Logos ne more biti kamnan. Če te bodo peljali k Herodu, ne smeš nič odgovarjati. Tvoj molk bodo spoštovali bolj kot dolge govore drugih. Če boš bičan, poišči še drugo mučenje. Okusi žolč, ker si poskusil z drevesa; spij kis, išči pljunke, sprejmi udarce in klofute; pusti se kronati s trnjem, to je s težavami življenja po Božji volji; obleci škrlatno oblačilo, vzemi v roke trs, naj se ti klanjajo tisti, ki zaničujejo resnico. Končno se pusti križati s Kristusom, z njim se rad pusti ubiti in pokopati, da boš lahko vstal in boš z njim počaščen in boš z njim kraljeval, gledal Boga, kolikor je mogoče, in te bo gledal tudi on, tisti Bog, ki je čaščen in slavljen v Trojici, tisti, ki ga tudi zdaj molimo, naj nas razsvetli, kolikor je mogoče razsvetliti tiste, ki so vklenjeni v verige mesa, v Kristusu, našem Gospodu. Njemu slava na veke. Amen.

Prevedel br. Miran Špelič OFM